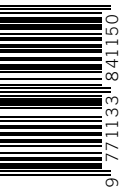

Llegeix la revista mensual del cooperativisme català — rocagales.cat

Som Energia, sobirania energètica i cooperativisme

Pàg. 10

Martí Odriozola:
«És molt fàcil difondre
la desinformació»

Pàg. 13

Economia per la vida,
L'alimentació a l'alça i el valor del
sector agroalimentari cooperatiu

Pàg. 17

Opinió,
Pau i convivència
cordial

Pàg. 23

Salut laboral per a persones i organitzacions.

Transformem el nostre entorn mitjançant aportacions de caràcter social amb la fórmula cooperativa com a motor de canvi.

- Integració de la prevenció de riscos laborals, des de la proximitat i la implicació.
- El BenEstar de les persones, el motor de l'Economia.

Confiança

Comunitat

Coneixement

SelPrA
sepra.coop

Assegurem compromís

Descobreix les assegurances ètiques i solidàries

Amb Arç Cooperativa pots fer un consum responsable tot impulsant el mercat social

arç
COOPERATIVA

www.arc.coop

FEM ECONOMIA SOCIAL

Serveis per a entitats i col·lectius d'economia social i autònoms

Ajudem en el dia a dia: gestió
Aportem totes les eines: formacions
Impulsem idees: assessorament
Fem créixer projectes: acompanyem

També intervenim en processos de
remunicipalització i relleu empresarial

Col·lectiu Ronda
Gestió · Assessorament · Formació

Trafalgar, 50-52 baixos, Barcelona | 93 268 21 99 | cronda.coop | info@cronda.coop

Segueix-nos a les xarxes

@rocagales

/FundacioRocaGales.5

rocagales.cat

Editora: Fundació Roca Galès

Redacció i administració:

Aragó, 281, 1r 1a 08009 Barcelona
Tel. 93 215 48 70 - cc@rocagales.cat
www.rocagales.cat

Coordinació: Agnès Giner.

Consell assessor: Josep Edo, Agnès Giner, Carla Liébana, Xavi Palos, Ricard Pedreira, Xavier Pié, Joseba Polanco, Esteve Puigferrat, Àlex Romaguera, Quim Sicília, Jordi Via i Armand Vilaplana.

Els autors són responsables dels articles signats. Ni la direcció de la revista ni els editors comparteixen per força les opinions que puguin reflectir els textos aquí inscrits

Foto portada: Trobada anual de Grups locals de Som Energia, febrer del 2022 a Lleida. Som Energia CC-BY-SA 2.0.

Disseny, maquetació i impressió:

L'Apòstrof, SCCL, i Cevagraf, SCCL

Dipòsit legal B-22.823/80

Edició impresa: ISSN 1133-8415.

Edició digital: ISSN 2696-9386.

Aquesta revista ha estat impresa en paper ecològic.

 Generalitat de Catalunya

Sumari

04

TORNAVEU

Esther Mateu Carles

05

EDITORIAL

Amb aquests preus no es pot viure

06

NOTICIARI

Agnès Giner

09

COOPERATIVES DE CATALUNYA

Informe sobre la situació actual del cooperativisme a Catalunya.
Confederació de Cooperatives de Catalunya

10

LES NOSTRES COOPERATIVES

Som Energia, sobirania energètica i cooperativisme.
Carme Giménez

13

L'ENTREVISTA

Martí Odriozola.
Sara Blázquez

17

ECONOMIA PER LA VIDA

L'alimentació a l'alça i el valor del sector agroalimentari cooperatiu.
Santi Vergé

19

PREMIS ECONOMIA SOCIAL 2021

Fruiturisme: Creació i promoció de rutes turístiques a la província de Lleida utilitzant les agrobotigues com a element dinamitzador.
Raul Masot Pinilla

23

OPINIÓ

Pau i convivència cordial (I Part).
Daniel Jover

25

RESSENYA

Globalització de què i per a què?
Josep Busquets

Un parell de preguntes (que són tres) a:

Esther Mateu Carles

(Barcelona, 1977), diplomada en Treball Social i llicenciada en Psicologia. Codirectora de l'Àrea de Desenvolupament Servei de Suara Cooperativa. Membre del Consell Rector de la Federació de Cooperatives de Treball de Catalunya i de l'eix de Participació.

M'atrau del cooperativisme l'autenticitat de poder formar part de l'entitat per la qual treballes, una participació com un dret i una responsabilitat de totes les sòcies. Sense participació no hi ha cooperativa.

L'adaptabilitat, flexibilitat, predisposició i motivació de totes les persones sòcies per poder fer créixer la cooperativa, cada una des del seu lloc de feina. Suara ha anat creixent i enfortint-se al llarg dels anys; som el resultat del que totes les sòcies hem decidit.

Podem parlar de cooperatives petites, mitjanes o grans: el volum no és l'important, sinó el compromís, les ganes de fer, la il·lusió i l'empenta per treballar per un objectiu comú i per transformar la realitat.

No em convenç i no m'agrada [del cooperativisme] partir de la diferenciació, tot i la diversitat de cooperatives (treball associat, agràries,

consumidors i usuaris, ensenyament o habitatge). Totes ens basem en uns mateixos valors i posem al centre la democràcia, les persones sòcies per davant de tot. Hem de deixar de banda les diferències i, si les fem servir, que sigui per aprendre i per enfortir-nos.

La intercooperació ha estat sempre necessària, però molt més en el moment actual. Hem de trobar els mitjans per treballar plegades, per objectius comuns, de curt o llarg recorregut, adaptada a les necessitats del moment. Hem de poder ser honestes i veure que a vegades necessitem tenir altres companyes de viatge, no sempre soles ho podem fer. L'ideal seria compartir i crear sense tenir en compte la competència o el negoci. Sumar ens fa créixer exponencialment i ens permet seguir evidenciant un dels principis bàsics del cooperativisme: la cooperació entre cooperatives.

Amb aquests preus no es pot viure

Ha esclatat la inflació: l'encariment de la vida. En tots els productes i serveis essencials per a la reproducció social, que fan possible materialment la vida quotidiana, que fan possible la subsistència. No parlem d'elements superflus ni accessoris. Ens referim a l'energia, als aliments, al transport, a l'habitatge, a allò imprescindible per a la majoria social i econòmica. No als oligopolis, ni als fons d'inversió, ni a les multinacionals, ni als acaparadors, sinó al teixit productiu petit i mitjà, a les llars de les classes populars, a les persones que tenen menys ingressos, als països del Sud Global. L'encariment dels productes bàsics empobreix el 99% de la població.

Per a economistes com Michael Roberts, la inflació actual no és producte d'una "demanda excessiva" (lectura keynesiana) o "d'injeccions monetàries excessives" (lectura monetarista o neoliberal). Per contra, és el resultat d'un "xoc d'oferta", d'una escassetat de la producció, que entenem motivada sobretot per l'exhauriment de les matèries primeres i els combustibles fòssils, d'una ruptura de la cadena de subministrament induïda per la pandèmia de la COVID-19 i per la guerra imposada per Rússia a Ucraïna. Per a Roberts, tanmateix, les arrels són anteriors. La desacceleració de la producció industrial, del comerç internacional, de la inversió empresarial i del creixement del PIB real ja s'havia produït el 2019 abans que esclatés la pandèmia. És una crisi de creació de valor, una crisi estructural del capitalisme, que topa amb

els límits biofísics del planeta. És una crisi ecològica, social i econòmica d'un model de desenvolupament que ja no pot créixer més sense devorar-se a si mateix.

Com afrontem aquesta crisi? Com evitem el patiment de les classes populars? No n'hi haurà prou amb mesures pal·liatives, com proposen els governs a l'Estat espanyol, ni menys encara la solució és reduir els impostos, com proposen les temeràries dretes neoliberals. Cal un nou model econòmic que transformi d'arrel el model productiu i reproductiu dominant. Cal un control social dels principals sectors de l'economia, com l'energia, l'habitatge o l'agricultura, i una planificació democràtica d'aquests que permeti garantir la satisfacció de les necessitats bàsiques de tothom dins els límits biofísics del planeta, i tant de bo si es pot fer a escala mundial!

Per això, des de la Fundació Roca Galès insistim en la proposta de l'economia social i solidària catalana: el Pacte Nacional per una Economia per la Vida. Per impulsar un model econòmic postcapitalista, relocalitzat, democràtic i que emprengui de forma valenta la transició ecosocial, és a dir, la transició ecològica amb justícia social i redistribució dels treballs i la riquesa. Urgeix una política socioeconòmica al servei de les majories socials i del planeta. Urgeix la mobilització del conjunt dels moviments socials, sindicals, econòmics i polítics del país per garantir una vida digna per a tothom. Perquè amb aquests preus no es pot viure!

PRESENTACIÓ DE LA BIOGRAFIA DE PAU ROBERT A VILA-RODONA

La sala del Celler Centenari del Celler Cooperatiu de Vila-rodonà es va omplir el passat diumenge 3 d'abril en la presentació del llibre *Pau Robert i Rabadà. Entre els moviments agraris i el republicanisme*, escrit per Josep Santesmases. La biografia sobre la figura de Pau Robert és el volum 35 de la col·lecció Cooperativistes catalans, que edita la Fundació Roca Galès amb Cossetània edicions.

Antoni Gavalda, professor emèrit d'Història de la Universitat Rovira i Virgili i director de la col·lecció Cooperativistes catalans, va obrir l'acte emmarcant la seva intervenció en el període històric que va viure Pau Robert i Rabadà, que morí als 53 anys.

En l'acte va intervenir l'autor del llibre, l'escriptor Josep Santesmases i Ollé, que va posar en relleu la figura de Pau Robert, va destacar el seu tarannà republicà i la seva implicació en els moviments agraris de l'època. A la presentació van participar també el president del Celler Cooperatiu i Secció de Crèdit de Vila-rodonà, Adrià Rabadà, i el president de la Fundació Roca Galès, Xavier Palos.

Pau Robert i Rabadà va ser alcalde de Vila-rodonà el 1909, i com a activista agrari va impulsar la construcció del Celler Cooperatiu del Sindicat Agrícola de Vila-rodonà, obra de l'arquitecte Cèsar Martinell. El 1921 va ser escollit diputat provincial i de la Mancomunitat de Catalunya. Com a activista agrari, va formar part de la Unió de Vinyaters i de la Federació Agrícola de l'Alt Camp de Tarragona.

+ info: www.rocagales.cat/publicacions/col-leccio-biografies

Torna el mes del comerç just!

Un any més, a la primavera se celebrarà la XXIII campanya amb motiu del Dia Mundial del Comerç Just que, tot i que se celebra específicament el 14 de maig, comptarà amb activitats durant tot el mes i a diferents punts del territori. La campanya, impulsada per l'entitat de segon grau LaCoordi – Coordinadora del Comerç Just i les Finances Ètiques (formada per la XES, Alternativa3, FETS, Oxfam i SETEM Catalunya), pretén apropar a les consumidores les repercussions locals i globals de les seves decisions de consum i animar-les a abastir les seves necessitats en el marc del comerç just, les finances ètiques i l'economia solidària, sense deixar de banda que també cal exigir responsabilitats a les empreses i compromisos envers la societat i el planeta a les institucions públiques.

Fires, taules rodones, espectacles, exposicions... La diversitat d'activitats organitzades per nombroses entitats i ajuntaments és molt àmplia i LaCoordi se'n farà ressò de totes. Com a activitats destacades, cal apuntar que el dissabte 14 de maig tindrà lloc l'acte central a Barcelona, concretament a la plaça de la Virreina, on es podrà visitar durant tot el matí l'exposició «I tu què tries?» sobre els diferents sectors en què consumim habitualment (roba, electrònica, alimentació, etc.). A més, de 10 a 12 h, amb inscripció prèvia, es farà la ruta a peu «On puc comprar productes de comerç just a Gràcia?», dinamitzada per Pam a Pam, que visitarà diferents iniciatives del barri posant èmfasi en la seva connexió amb els països del Sud. En acabar, s'animarà el veïnat amb una batucada i es llegirà el manifest. D'altra banda, el 26 de maig tindrà lloc una taula rodona en línia amb grups productors tèxtils de comerç just que explicaran com treballen i respondran tots els dubtes que el públic vulgui plantejar, una acció per facilitar la coneixença entre les treballadores del Sud i les consumidores del Nord global.

Més info al web de LaCoordi.cat i al nou espai <https://jotrio.cat>, on trobareu recursos per donar resposta a tots els vostres dubtes sobre el consum.

Premi al millor TFG sobre cooperativisme i les metodologies d'educació i d'aprenentatge cooperatiu de la Universitat de Vic

El jurat del Premi al millor Treball de Fi de Grau (TFG) 2021 sobre cooperativisme i les metodologies d'educació i d'aprenentatge cooperatiu de la Facultat d'Educació, Traducció, Esports i Psicologia de la UVIC, en col·laboració amb la Fundació Roca Galès, format per Josep Casanovas (UVIC), Joseba Polanco (Fundació Roca Galès) i Lluís Carreras (URV – Fundació Roca Galès), atorga el Premi al millor Treball de Final de Grau de la UVIC, de manera excepcional, als dos treballs finalistes:

Com l'aprenentatge cooperatiu contribueix a incloure a l'aula ordinària alumnes amb dificultats d'aprenentatge, de David Vila Ballús (Grau en Psicologia). La tutora del treball ha estat la professora Mila Naranjo.

Inclusió de l'alumnat a l'àrea d'Educació Física: anàlisi d'activitats d'aprenentatge inclusives en un centre educatiu, d'Arnau Soler Arumí (Grau en Mestre d'Educació Primària). La tutora del treball ha estat la professora Gemma Torres.

La dotació econòmica per l'ajut atorgat és de 500 € (subjectes a la retenció fiscal pertinent) per a cadascun dels autors dels treballs premiats, un ajut finançat per la Fundació Roca i Galès. A més, es concedeix a cada autor una subscripció anual gratuïta a la revista *Cooperació Catalana* i un exemplar de les dues últimes biografies de cooperativistes editades per la Fundació Roca Galès, respectivament.

El lliurament del premi va tenir lloc el 20 d'abril a la Facultat d'Educació, Traducció, Esports i Psicologia de la UVic-UCC.

El degà de la facultat, Eduard Ramírez, i el professor Josep Casanovas van ser els encarregats de presentar l'acte i lliurar els diplomes als guardonats, els quals van tenir l'oportunitat d'explicar breument el contingut dels seus respectius treballs.

A l'acte, també van assistir-hi les tutores dels treballs final de grau dels guardonats, les professores Gemma Torres i Mila Naranjo, així com un grup de familiars i companys d'aquests.

L'enhorabona a tots dos!

Adeu a Núria Esteve i Rufié

Núria Esteve i Rufié ens va deixar a Badalona el passat 8 d'abril.

Nascuda el 26 de setembre de 1926 a Badalona. Incansable i entusiasta cooperativista, servidora dels més febles i del seu estimat país, Catalunya, va ser la presidenta d'honor de la Fundació Roca Galès des del juliol del 2014 fins al seu darrer dia. Va entrar a formar part del patronat de la Fundació Roca Galès l'any 1982 amb els objectius principals de difondre i promocionar els valors i principis cooperatius, i la justícia social i la defensa del medi natural. Es va implicar plenament en la revista *Cooperació Catalana*, especialitzada en cooperativisme català i editada per la Fundació Roca Galès –primer en la Direcció i després en el Consell de redacció. Va ser presidenta del Patronat de la Fundació Roca Galès entre els anys 1988 i 2004, i va representar-la de manera incansable i entusiasta dins del moviment cooperatiu català, així com en actes i jornades del moviment cooperatiu espanyol i internacional.

Com a homenatge, la Fundació Roca Galès ha publicat al seu canal de Vimeo una entrevista inèdita a Núria Esteve que podeu veure al web www.rocagales.cat. L'entrevista, produïda en vídeo per l'Observatori de Vida Quotidiana, forma part del projecte «Història oral: Memòria cooperativa», dins la Col·lecció Ramon Perera i Rué.

Descansa en pau, Núria!

II JORNADES DE TRANSICIONS FEMINISTES

Enguany, després d'haver d'ajornat el projecte a causa de la pandèmia, finalment se celebrarà la segona edició de les Jornades de transicions feministes. Amb el títol «Eines feministes per a l'organització col·lectiva», són coorganitzades entre la Comissió d'Economies Feministes de la Xarxa d'Economia Solidària (XES) i les entitats de segon grau Lafede.cat, la Federació de Cooperatives de Treball, Coòpolis, el Consell Nacional de Joventut i el Consell de Joventut de Barcelona.

Les jornades s'inauguren amb una sessió en línia el divendres 6 de maig: un diàleg inspirador entre «Las Dignas», d'El Salvador, i Natàlia Navarro. L'endemà, la proposta s'amplia a tot un matí de diferents activitats: una taula rodona de bones pràctiques, diferents tallers simultanis sobre protocols, una agenda comuna i els plans d'igualtat i, finalment, un dinar organitzat per Sindillar i dinamitzat per la DJ Niña Mai.

Inscripcions i info: <https://bcn.coop>

Torna el Festival de l'Economia Social i Solidària Rural - FESS rural 2022

El proper 18 de juny, Corçà (Baix Empordà) acollirà una nova edició del Festival de l'Economia Social i Solidària Rural, el punt de trobada de les economies transformadores als territoris rurals.

Una jornada on conèixer i intercooperar amb els projectes de l'economia social i solidària dels territoris rurals. De moment, ja s'han obert les inscripcions per participar-hi, fins al 15 de maig.

El Mercat Ecosocial és un punt de trobada, intercooperació i comerç amb la participació de projectes, empreses, organitzacions, entitats, etc. compromeses dels nostres entorns rurals.

Inscripcions a www.fessrural.cat/inscripcions

Consum reuneix 400.000 euros per a ajudar Ucraïna a través de Creu Roja

El passat 8 d'abril la cooperativa Consum va fer efectiu el primer pla d'ajuda a Ucraïna amb la recaptació de 400.000 euros que aniran destinats a donar suport a la labor humanitària que Creu Roja està desenvolupant davant la situació d'emergència actual.

La recaptació ha estat possible gràcies a la col·laboració dels clients, que han aportat 350.000 euros a través de les seues donacions en els més de 460 centres de Consum al País Valencià, Catalunya, Regió de Múrcia, Castella-la Manxa i Andalusia en una campanya que va estar activa del 14 al 27 de març. Els fons recaptats, juntament amb la donació addicional de 50.000 euros que ha aportat la cooperativa Consum, sumen un total de 400.000 euros que aniran destinats als afectats d'Ucraïna per a cobrir, principalment, les seues necessitats bàsiques (higiene, roba i cuina), accés a aigua segura, assistència sanitària, i protecció i restabliment de contactes familiars.

La cooperativa Consum, com a empresa d'economia social, està fermament compromesa amb les comunitats locals en les quals desenvolupa la seua activitat cooperativa i també amb les emergències socials de gran escala. Per mitjà del seu Programa Solidari, duu a terme nombroses accions orientades, principalment, a posar fi a la fam i a garantir l'accés de totes les persones a una alimentació sana, nutritiva i suficient. En una segona fase, Consum ha previst un pla d'ajuda als refugiats acollits en les zones on està present. Davant una crisi humanitària com la d'Ucraïna, la cooperativa, atenent als seus valors, se suma per a ajudar de manera proactiva les persones que estan afectades pel conflicte.

Consum és la cooperativa més gran de l'arc mediterrani de la península ibèrica. Disposa de 791 supermercats, entre propis i franquiciats, distribuïts per Catalunya, la Comunitat Valenciana, Múrcia, Castella-la Manxa, Andalusia i Aragó. Compta amb més de 3,6 milions de persones sòcies clients i 17.386 treballadores.

INFORME SOBRE LA SITUACIÓ ACTUAL DEL COOPERATIVISME A CATALUNYA

Àrea de Comunicació
Confederació de Cooperatives de Catalunya
 @CooperativesCAT

La Confederació de Cooperatives de Catalunya ha elaborat un informe per conèixer la situació actual del cooperativisme a Catalunya. L'estudi, fet per la cooperativa i-Lab-So, és el resultat de l'explotació estadística de dades procedents de diverses fonts. Principalment, s'han tingut en compte les dades del Registre Central de Cooperatives de Catalunya, però també s'ha analitzat informació relativa a les persones treballadores procedent tant de la Direcció General d'Ordenació de la Seguretat Social com de la Memòria socioeconòmica i laboral de Catalunya 2020, realitzada pel Consell de Treball, Econòmic i Social de Catalunya. En relació amb les xifres econòmiques, s'han analitzat dades sobre l'impost de societats de l'Agència Estatal de Administració Tributaria (AEAT).

Segons les dades del Registre de cooperatives, actualitzades el gener d'aquest any, actualment a Catalunya hi ha 4.519 cooperatives amb una antiguitat mitjana de pràcticament 21 anys. Tenint en compte la branca cooperativa, el 74,46 % d'aquestes cooperatives són de treball associat; seguides per les cooperatives agràries, que representen un 9,58 %, i de serveis, que són un 5,44 %. Si la classificació es fa segons el sector d'activitat, les cooperatives més nombroses són les del sector serveis, amb un 62,03 %; seguides del sector industrial, amb un 14,49 %; la construcció, amb un 13,87 %, i l'agricultura, amb un 9,60 %.

Tenint en compte els epígrafs de la classificació d'activitats del CCAE, comerç i hostaleria és el grup d'activitat que acumula

la més cooperatives, un 17,53 %. Els següents grups d'activitat més nombrosos són el de construcció, amb un 13,85 %; el de la indústria manufacturera, amb un 13,76 %, i el d'activitats professionals i serveis auxiliars, amb 12,75 %.

Si ens fixem en l'àmbit territorial, més de la meitat de les cooperatives actuals, concretament el 57,42 %, tenen la seu social a l'àmbit metropolità. Ponent és la segona zona amb més cooperatives, amb un 9,65 %. La tercera posició és per a les comarques centrals, amb un 7,63 % de les cooperatives. Cal destacar que en els 50 municipis que formen la Xarxa de Municipis de l'Economia Social (XMESS) hi ha 2.293 cooperatives, la qual cosa representa la meitat de les cooperatives de Catalunya.

En relació amb les persones treballadores, a les cooperatives catalanes treballaven 36.908 persones a mitjans de l'any 2020. La gran majoria d'aquestes persones, un 81,42 %, ho feien en el règim general de cotització.

L'import net de la xifra de negocis indica el volum de negoci o d'ingressos que té una empresa en un any concret i representa la valoració total de les vendes i prestacions de serveis que ha fet l'empresa. La xifra de negoci agregada de les cooperatives catalanes l'any 2019 se situa en 5.303.099 milers d'euros. Aquest mateix any, la despesa en personal va ser de 1.035.430 milers d'euros.

Podeu consultar l'informe íntegre al web de la Confederació de Cooperatives de Catalunya.

Som Energia, sobirania energètica i cooperativisme

L'encariment dels preus de l'electricitat ha estat històric i sobtat. Aquest fet ha posat moltes organitzacions de cap per avall, si tenim en compte les condicions de pagament a l'hora d'adquirir l'energia. Som Energia n'és una i s'ha hagut d'enfrontar a tots els problemes derivats d'aquest fenomen. I no és l'única, perquè aquest és un fet d'àmbit global. Moltes comercialitzadores petites i mitjanes europees han hagut de tancar i, si no ho han fet, han hagut de prendre mesures dràstiques i ràpides per navegar en aquest mar d'incerteses.

Carme Giménez
L'Apòstrof, SCCL
@apostrof_coop

Trobada dels grups locals de Som Energia.

Si des de feia uns anys el preu de l'electricitat havia estat al voltant dels 50 €/MWh (almenys entre 2018 i gener de 2021), amb l'arribada de la tempesta Filomena va fer un repunt, i de sobte es va plantar als 94,99 €/MWh. Ja en aquell moment es va començar a veure que el preu de l'electricitat depenia (i depèn encara) massa del preu del gas. Abans de l'estiu, es va començar a preveure que no n'hi hauria prou perquè Europa passés l'hivern, i el preu es va començar a enfilir, fins al 23 de desembre de 2021, que va arribar a 383,67 €/MWh. Aquest any, els preus han continuat molt elevats, al voltant dels 200-250 €/MWh, amb un repunt el dia 8 de març de 700 €/MWh, en part per la por que la guerra a Ucraïna pugui produir un desproveïment de gas.

Com funciona el mercat

Eduard Quintana, de l'equip tècnic de Som Energia, explica com funciona el mercat de l'energia, que pot ser diari o de futurs (comprar per avan-

çat). Segons la normativa, per poder participar en el mercat diari, cal anar pagant setmanalment unes garanties o avals, l'equivalent de 12 dies d'energia. Cal tenir en compte que els cobraments són mensuals, per la qual cosa afecta la tresoreria de la cooperativa de manera important. Durant el mes de desembre aquests avals van arribar a superar els 6 M€. El mercat diari representa la meitat de la compra de Som Energia.

El mercat de futurs permet apartar-se de l'oscil·lació diària i assegurar un cost previ per poder fixar les tarifes. La previsió de preus es calcula a partir de com evoluciona el mercat diari i tenint en compte el que pot passar durant el temps previst (condicions meteorològiques, evolució del preu del gas...). Per poder adquirir l'energia per endavant també s'han de pagar uns avals, que són un percentatge d'allò que compres. Per tant, a més volum, més necessitat de finançament.

D'altra banda, la rebaixa temporal de l'IVA que ha aplicat l'Estat

a la factura de la llum, del 21% al 10%, no s'aplica a l'hora de comprar l'energia. Això significa que la comercialitzadora paga un 21% i en cobra un 10. La diferència, la torna l'Estat, però triga quatre mesos a fer-ho.

Afectació i mesures

Com es pot intuir, la conseqüència més immediata de tota aquesta escalada de preus va ser la pèrdua de la liquiditat de la cooperativa, informa Jordi Sucheiron, també de l'equip tècnic. Aquesta necessitat es va superar des d'un bon començament per les aportacions de les persones sòcies, possibilitat que roman oberta a començaments d'abril, i que han arribat a 15.536.200 euros. Sense aquestes aportacions, els passats mesos d'octubre i novembre, la cooperativa no hauria tingut capacitat d'atendre el dipòsit de garanties, la compra d'electricitat ni tampoc altres proveïdors.

D'altra banda, s'ha rebut un suport important del cooperativisme

pel que fa a finançament bancari (Fiare, Caixa d'Enginyers...), a més de l'Institut Català de Finances i Cajamar, per exemple. El desembre de 2021 els bancs ja havien obert línies per gairebé 11 M€, dels quals només es van haver d'utilitzar 6,3. A l'abril, les línies obertes són més de 23 M€, de les quals només s'empra una petita part.

Tot plegat dona una capacitat de solvència a la cooperativa, amb una bona cobertura per atendre tots els pagaments, és a dir, més capacitat per assumir augments de preu i de les garanties associades.

Més conseqüències

A finals d'any hi va començar a haver moltes més trucades i consultes de les habituals, que van derivar, el passat mes de març, amb més de cent sol·licituds de nous contractes al dia; justament en el moment en què la previsió de preus marcava que aquests augmentarien de manera important. Tenir més contractes implica pèrdues econòmiques, ja

A dalt a l'esquerra, jornada a la planta d'Alcolea del Río (Sevilla). A sota, una de les famílies que han optat per l'autoproducció.

A la dreta, gràfic del preu de la llum dels últims sis mesos (Font: OMIE, operador del mercat elèctric).

que cal comprar més energia, a un preu més elevat, i també disposar dels avals necessaris per endavant.

Es va decidir, doncs, posar en pausa l'entrada de nous contractes fins a complir amb tres requisits: primer, que l'equip tècnic pugui assumir aquesta tasca (per exemple, la capacitat de resposta de les trucades és de quatre-centes al dia, i se'n rebia el doble); segon, que els preus tinguin un ritme que doni prou seguretat en el finançament, i tercer,

“
El preu del
MWh va arribar
als 700 euros
el dia 8 de març.

“

La decisió més difícil ha estat aturar l'entrada de contractes nous.

SOM ENERGIA

que es prevegi l'evolució dels canvis normatius i legislatius.

Parlant amb l'Albert Banal, del consell rector, ens explica que potser ha estat la decisió més difícil de prendre, molt debatuda i meditada dins de l'organització. Remarca la temporalitat de la mesura i afegeix: «penso que tothom ha entès el que estem fent; ens hem de cobrir, de la mateixa manera que ho han fet les altres cooperatives europees com la nostra».

Campanyes: Associa't i 59 MW

Una altra de les mesures que s'han tirat endavant és la campanya Associa't, que pretén que tots aquells titulars de contractes de llum que no estan vinculats al fet de ser socis de la cooperativa, facin el pas endavant i s'hi associïn. Es va adreçar directament a més de 7.000 persones, entre gener i març, i el resultat ha estat que hi ha 4.393 sòcies més. De moment, ha implicat gairebé 800.000 euros, dels quals més de la meitat són aportacions al capital social.

D'altra banda, als titulars de contractes 3.0 o de més de 50 MW anuals se'ls va proposar que la renovació dels seus contractes comportés que la seva tarifa fos indexada i aportessin un dipòsit equivalent a 30 dies de

la seva facturació. Fins al moment, dels 89 socis i sòcies informats, 25 han renovat el seu contracte.

Altres mesures en estudi

Finalment, Mariona Sanmartí i Salomé López, també de l'equip tècnic de Som Energia, ens posen al dia d'altres idees en marxa, que no s'han aplicat o que ho han fet en part. Incidir en l'autoproducció és una de les principals (ara mateix només representa el 5% de l'energia comercialitzada), que marca el camí de l'empoderament energètic de les comunitats. D'aquí que refinançar les plantes existents sigui una de les accions previstes. En aquest sentit, ja s'ha aprovat de tirar endavant amb les obres pendents de la planta de La Asomada Solar (Cartagena), amb el suport de Fiare, i s'estudia fer-ho amb 12 plantes més.

D'altra banda, s'estan madurant propostes de millora de la liquiditat de la cooperativa a partir de la facturació. Algunes de les idees són l'emissió de factures setmanals, la creació d'un dipòsit per anticipat o la facturació indexada. Encara cal estudiar com es podrien implementar i quina acceptació podria tenir entre les persones usuàries. Per

La Planta d'Alcolea del Río (Sevilla).

poder tirar endavant amb aquestes mesures en un futur, si cal, ja s'han modificat les condicions generals dels contractes que té Som Energia amb aquestes mateixes persones usuàries.

En definitiva, tal com ens referma Albert Banal, tot és anar fent camí cap a «la creació d'electricitat, a partir de fonts renovables, a escala comunitària o barrial, i que aquesta sigui distribuïda, no només pel que fa al territori, sinó també en la propietat. El que nosaltres volem és que l'energia estigui a les mans de les persones».

“

Les aportacions de les sòcies i socis a primers d'abril arribava als 15.536.200 euros.

Martí Odriozola (Barcelona, 1998) és periodista i actualment estudia Ciències Polítiques. Des del juny del 2020 és *fact-checker* de política a Verificat, una plataforma que es dedica a verificar si totes les informacions (i desinformacions) que rebem són certes. Parlem d'infoxicació, de mitges veritats i de guerra de la informació.

Martí Odriozola

Un personatge històric que voldries conèixer: Johan Cruyff

Una lectura imprescindible: Don Quijote de la Mancha

Un perfil de Twitter que no pots deixar de seguir: @civio

No podries viure sense: haver anat a l'esplai

Encara tens pendent: entrevistar un president de la Generalitat

El cooperativisme és: una manera d'entendre el món.

«És molt fàcil difondre la desinformació i molt difícil verificar-la i arribar al mateix grau d'impacte»

Sara Blázquez Castells
Dies d'Agost, SCCL
@diesdagost

66

«Amb la guerra d'Ucraïna, només els primers dies es van fer desenes de verificacions per part dels fact-checkers del món.»

Què és Verificat?

És una plataforma de *fact-checking* i transparència que neix el 2019 en el marc de la campanya de les eleccions municipals de Barcelona per fer *fact-checking* de la campanya i dels principals partits que s'hi van presentar. Va tenir també molta activitat l'octubre del 2019 en el marc de les protestes per la sentència, i va arribar la pandèmia el març del 2020. El projecte ha anat creixent i ara som 16 persones. Ara tenim tres branques: la de ciència, perquè cal verificar totes les informacions en el marc de la pandèmia. Al principi era més sobre què és la covid, contagis, i des del gener del 2021 és més sobre la vacuna i els efectes secundaris; ha anat evolucionant. L'equip de ciència també es dedica a temes de canvi climàtic. Una altra branca és la part de política, que és on estic jo, que fem el seguiment dels partits polítics catalans, de rodes de premsa, entrevistes, plans del Parlament, sessions de control, actes de campanya, debats, per a verificar el discurs polític, i una part més de soroll a les xarxes socials, de tuits virals que són mentida. Hi ha una ramificació de discurs d'odi i migració. Tenim, de fet, un especial que es diu "Les mentides alimenten l'odi", amb dades i argumentari per desmentir les mentides sobre la immigració. I llavors hi ha la part d'escola, ja que ens dediquem a fer tallers a escoles, biblioteques, gent gran, perquè la nostra feina és verificar, però també generar eines i crear consciència i educar la ciutadania en la lectura més crítica de la informació i el contingut de les xarxes, perquè tinguin un seguit de filtres i no caiguin en la desinformació.

Sou la primera plataforma de *fact-checking* de Catalunya. De fet, tu ets *fact-checker* de política. Què vol dir això?

Quan va néixer Verificat i quan va agafar impuls amb la sentència del procés,

l'objectiu era verificar el que passava a Catalunya, en català, i també per a gent de fora. Explicar la política d'aquí amb la perspectiva de Catalunya. Hi havia projectes que feien *fact-checking* en l'àmbit espanyol, però a Catalunya no hi havia res. Es tracta de seguir el discurs polític. El que fem és escoltar-ho tot i detectar els *claims* o declaracions que són verificables per a veure si són enganyoses, vertaderes, falses o veritats a mitges, que és el barem que tenim nosaltres. A partir d'aquí, busquem les fonts primàries en primera instància i expertes, en cas que sigui necessari, per a verificar-ho. Per exemple, quan diuen «la bretxa salarial és la més alta de l'estat», anem a buscar la dada i si la dada correspon a la declaració, és certa i queda aquí; si no correspon, dona peu a continuar amb la verificació. Les taxes d'atur, ocupació, delinqüència són els temes més recurrents que verifiquem. També temes més de dades estadístiques, repàs històric, quan diuen «és la primera vegada que ha passat això», o «mai havia passat això». I cal diferenciar entre el que podem verificar i les promeses electorals o opinions, que això no és verificable. Ens centrem en el fet verificable, que se sustenta en dades o afirmacions objectivables que hem d'analitzar si són vertaderes o no ho són.

Què en feu, d'aquestes dades?

D'una entrevista trobo quatre o cinc *claims* verificables, dos o tres segurs que són certs, i potser en trobes dos o tres que són susceptibles de verificar-se. Primer es fa una cerca ràpida a veure què s'ha escrit als mitjans, si hi ha algun article que ho explica, però si una cosa hem après és la complexitat de fonts que hi ha. Saber realment el que diu, a què es refereix i on pots anar a buscar. Sempre s'ha d'anar a buscar la font primària, si *La Vanguardia* diu una cosa,

d'acord, però hem d'anar a buscar la dada de l'EPA, l'INE, el ministeri en qüestió, pensar en què pot estar pensant el polític quan ho diu, acudim a la font que ho ha dit per a saber a què es refereix (de vegades ens responen i de vegades, no), contrastar les dades i, en alguns casos, parlar amb experts, sobretot en temes molt tècnics. Amb tot això construïm un article periodístic. El que fem nosaltres i que respon a la pregunta de «qui verifica els verificadors?» és oferir tota la informació i eines que hem fet servir perquè els lectors ho puguin reconstruir partint de fets i dades objectivables.

Fiscalitzeu el poder i esteu especialitzats en discurs d'odi i en la desinformació científica, que s'ha multiplicat, dieu, des de la pandèmia, especialment sobre salut i canvi climàtic. Amb què us trobeu habitualment?

Amb temes de política: delinqüència, atur, dades econòmiques, també hi ha molts rànquings entre comunitats autònomes i temes d'hemeroteca. Els partits de govern ho fan servir per a aquells casos que Catalunya lidera o està al principi dels rànquings en comparació amb altres territoris de l'estat, i l'oposició a aquelles coses on Catalunya està per sota de la mitjana o de la resta de comunitats autònomes. En temes de ciència, pandèmia: mascaretes, relació entre la pandèmia i la grip. I ara és més vacunes, efectes secundaris... I el tema del canvi climàtic, fins al punt de desmentir si és veritat o no el canvi climàtic. Sobre el discurs d'odi i migració, la delinqüència s'emporta la palma, menors estrangers no acompanyats, el suposat efecte crida perquè vingui gent d'altres països i la comparativa entre les ajudes que reben els immigrants i les persones amb nacionalitat espanyola. Normalment, són exemples fora de context, que no són certs. És molt fàcil difondre la desinformació i molt difícil verificar-la i arribar al mateix grau d'impacte que ha tingut la desinformació.

Com la ultradreta utilitza les notícies falses?

No sabem la intencionalitat quan verifiquem. Hi ha vegades que una frase o un *claim* és fruit d'una confusió, d'un error, i de vegades els partits ho reconeixen. Però també hi ha elements vinculats a l'economia, a la immigració, a la delinqüència, que sí que es diuen per a crear un cert clima d'opinió, un cert relat, buscar les dades que puguin avalar un cert discurs econòmic i no un altre...

Tenim la pandèmia, però ara tenim també la guerra a Ucraïna (i a altres llocs). Suposo que es baten rècords pel que fa a notícies falses, imatges descontextualitzades o fins i tot imatges de jocs o de videoclips!

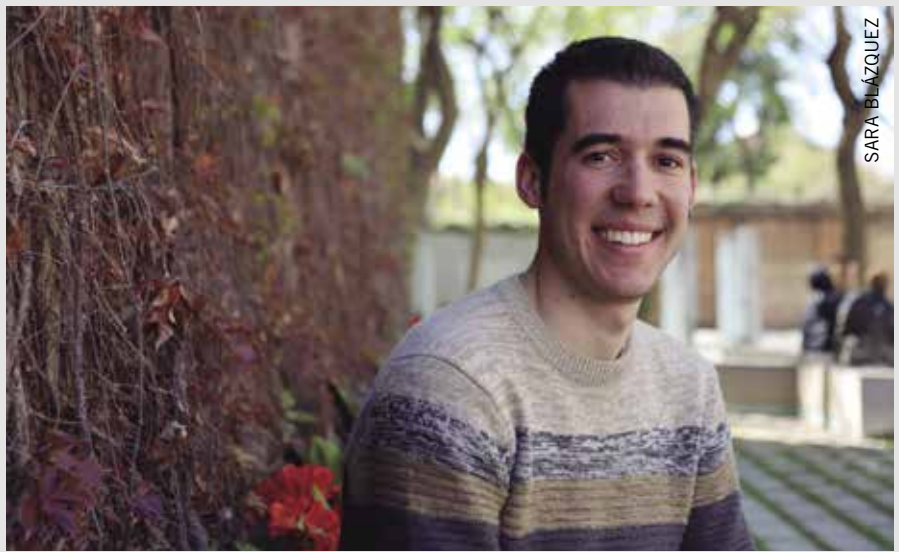
El context mediàtic ha fet que els *fact-checkers* aflorin. Fa uns anys els mitjans tenien el monopoli de la informació i hem de suposar que tot passava uns certs filtres de verificació interns, però apareixen les xarxes socials, els mitjans perden aquest monopoli de la informació, tothom pot informar, publicar contingut, difondre missatges a les xarxes, i aquí és on han d'aparèixer els verificadors per a posar una mica d'ordre, entre cometes, per a separar el gra de la palla. Hi ha tanta infoxicació que cal fer una endreça. Més enllà del tema polític hi ha la pandèmia, la guerra d'Ucraïna, l'esclat de les xarxes socials, que cada vegada tenen més impacte, són molts fronts oberts. Amb la guerra d'Ucraïna, només els primers dies es van fer desenes de verificacions per part dels *fact-checkers* del món. Han aparegut fotos d'altres llocs, d'altres èpoques, de videojocs, de pel·lícules, tot el que et puguis imaginar es va fer servir per desinformar. Imatges de pel·lícules del president Zelenski, que és actor, com si fossin reals, imatges d'incendis. També hi ha cada vegada més agències de verificació i a poc a poc anem sent conegudes, i el principal repte que tenim com a *fact-checkers* és tenir impacte i visibilitat. Està demostradíssim que les notícies falses i les mentides corren molt més i tenen més impacte en la gent que no pas les verificacions. És molt complicat capgirar la desproporció.

A més, hi ha molta gent que avui dia s'està informant a través de les xarxes.

No demanem a la gent que sigui verificadora, però sí que faci el clic de no confiar en tot el que rep. Molts cops reenviem missatges per si de cas. Aquest «per si de cas» és el que hem d'evitar, perquè les informacions poc verídiques sovint no venen d'algú que vol desinformar, sinó d'algú que ho rep i amb bona voluntat ho comparteix. El nostre lema és «si no ho has verificat no ho comparteixis».

“

«Hi ha temes sensibles que poden generar discriminació que, o bé els verifiques o millor que no els publiquis.»

SARA BLAZQUEZ

Martí Odriozola és *fact-checker* de política a Verificat, la plataforma de verificacions i transparència.

Quantes desinformacions desmentides creus que porteu des que dura la guerra i quin tipus de desinformacions són?

En 48 hores es van fer més de 100 verificacions a escala mundial, i el que més s'ha verificat són temes trets de context: imatges d'altres guerres, d'altres llocs, d'altres moments. De fet, és el més fàcil per desinformar, tant a Ucraïna com a tot arreu. Fa poc vam verificar unes fotos de supermercats del suposat desabastiment i eren fotos de fa anys. Són imatges certes, però es fan passar per actuals i no ho són.

Queda clar que hem d'anar amb cautela i no creure tot el rebem però, i en el cas dels periodistes? Aquesta verificació no forma ja part del periodisme?

Vam fer una campanya que es deia «Tornem als fets», que al final és el que aprenem a primer de carrera, que hem de contrastar la informació amb diferents fonts, que si un diu que plou i l'altre diu que no plou, no hem de dir «un diu A i l'al-

tre diu B», sinó obrir la finestra. Els mitjans viuen en un ritme frenètic d'haver de publicar sempre els primers i tampoc poden aspirar al periodisme pausat que fem nosaltres, de tenir temps de buscar les dades, parlar amb experts, però hi ha certes informacions que potser podrien esperar a publicar. Hi ha informacions que estan creant un clima d'opinió molt concret en un sentit determinat. Hi ha temes sensibles que poden generar discriminació que, o bé els verifiques, o millor que no els publiquis, perquè si no l'únic que fas és amplificar un missatge que no has verificat i estaràs contribuint, de manera involuntària o no tan involuntària, a aquesta afirmació.

Les notícies falses de vegades corren amb bona voluntat i de vegades amb objectiu conspirador. Com ho viviu?

Recordo el juliol del 2020 que va córrer una oferta per a trobar rastrejadors de l'ICS en un moment que era molt al principi de la pandèmia, i tothom ho reenviava i aquella oferta no era ben bé real. Això és un exemple de reenviar coses amb tota la bona fe i que no sigui veritat. També hi ha qui s'equivooca i diu una dada malament, un número capgirat, però també hi ha gent que ho fa servir per qüestionar temes sanitaris en el cas de la pandèmia, temes del canvi climàtic... Va aparèixer una mentida de gent cremant la neu, com si fos plàstic, que ja és la cosa més extrema. Gent que qüestiona que la neu sigui real. Si li demanes a un catedràtic «com puc verificar que aquesta neu que s'està cremant no és plàstic sinó que és aigua congelada?» arribes a uns nivells incomprensibles de la conspiració. Aquesta desinformació apel·la molt a les emocions.

Som representativitat

→ **Participació**

Visibilitat

→ **Enfortiment i creació**

Sectors

→ **Territori**

Economies feministes

**Cooperatives
de Treball**

Federació de Cooperatives
de Treball de Catalunya
Premià 15, 1ª planta. 08014 Barcelona
Tel: 93 318 81 62 · Fax: 93 302 18 85

cooperativestreball.coop

Participa
del canvi social!

T'ho expliquem a nexe.coop

L'alimentació a l'alça i el valor del sector agroalimentari cooperatiu

Santi Vergé

Responsable Sectorial de Cultius Herbacis
Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC)
@coopagreriesCAT

Aviat, farà gairebé dos mesos de la invasió d'Ucraïna per part de Rússia i, tot i que ja s'observava des del 2021 una escalada de preus dels *inputs* i de les matèries primeres, hem pogut comprovar amb pocs dies com n'és de fràgil la globalització pel que fa a l'equilibri dels mercats i quines són les conseqüències immediates de la manca de sobirania tant alimentària com energètica.

Si tota aquesta problemàtica l'enllacem també amb certes polítiques dissenyades per la UE que s'han anat implantant darre-rament per assolir determinats objectius de sostenibilitat i que provoquen, en el fons, una pèrdua de producció pel fet de deixar de cultivar part de les terres disponibles, podem comprovar, tal com ha passat recentment, com trontollen econòmicament i socialment els fonaments i algunes polítiques dels països membres de la UE.

De fet, les propostes del Pacte Verd en relació amb l'agroali-mentació, articulada a través de les estratègies de la biodiversitat i «del camp a la taula», ja van ser criticades pels mateixos produc-tors i per alguns estats membres, que van advertir del risc que les noves polítiques sostenibles poden comportar la necessitat de

dependre, en determinades situacions, d'importacions poc soste-nibles com hem pogut comprovar recentment.

La guerra a Ucraïna està causant un fort impacte al sector agroalimentari europeu i mundial i afecta, directament, el prove-ïment alimentari a Europa. Per aquest motiu, la Comissió Euro-pea ha publicat una comunicació amb l'objectiu de salvaguardar la seguretat alimentària i reforçar la resistència dels sistemes alimentaris.

Entre les mesures de suport a l'agricultura europea, trobem la derogació de la limitació de no cultivar en terres de guaret du-rant aquest any 2022. Aquest fet implica alliberar 4 milions d'hec-tàrees a la UE per a produir aliments, desencadenar la reserva de crisi de 500 milions d'euros, amb la possibilitat que els estats membres la complementin amb fons nacionals fins a un 200 % de la quantitat assignada, i establir un nou marc d'ajut d'Estat per a donar marge de maniobra sobre els sectors afectats.

Aquesta iniciativa corrobora la preocupació del sector pro-ductor europeu davant de conflictes d'aquest tipus i la manca d'eines comunitàries per a fer-hi front. La situació actual posa

de manifest la fragilitat de la cadena de subministraments i la importància estratègica del sector agrícola i ramader, que ha de continuar sent productiu i eficient amb l'objectiu d'alimentar la nostra societat. En aquest sentit, creiem que, per a avançar en la productivitat i l'eficiència, s'haurien de modificar i millorar infraestructures de reg adaptades a les noves tecnologies.

Segons dades publicades recentment, Rússia i Ucraïna exporten, conjuntament, el 26 % de l'ordi mundial, el 34 % del blat, el 17 % del blat de moro i més del 70 % de l'oli de gira-sol. A tot això, hem de sumar les exportacions de gas i el seu impacte directe en el cost de producció dels fertilitzants i dels transports. Pel que fa a Catalunya, Ucraïna suposa el 20 % dels cereals importats però, tot i que no és una quantitat tan rellevant, seria un error no valorar la capacitat de desestabilització del que està succeint, tenint en compte la interconnexió dels mercats.

El preu dels aliments a escala mundial s'ha encarat fins a xifres rècord, especialment els cereals, totalment disparats. Segons la FAO, la cistella de matèries primeres com cereals, oli, làctics i carn s'ha encarat més d'un 30 % en un any. El preu dels aliments bàsics va arribar, el passat mes de març, al seu màxim històric, segons les dades recollides per les Nacions Unides. El cost de molts aliments bàsics ja s'estava incrementant durant l'any passat i la guerra ho ha acabat d'agreuja.

A banda dels cereals, la guerra a Ucraïna també ha fet apujar el preu de l'oli vegetal, davant la possibilitat real de falta de subministrament. És el cas, per exemple, de l'oli de gira-sol, que té Ucraïna com un dels principals productors i exportadors mundials. De retruc, altres olis, com l'oli d'oliva, també s'han encaritat. Finalment, tot i que segurament en menor mesura, tant els productes carnis com els derivats làctics també han incrementat el preu o ho podrien fer com a resposta a l'increment de costos.

Un escenari com l'actual, d'un cert risc en el proveïment alimentari, genera insolidaritat en defensa del proveïment propi. Hem vist, clarament, com en resposta al risc alimentari es tanquen fronteres o es dificulten els moviments comercials i, en aquestes circumstàncies, les víctimes sempre són els països més dependents de les importacions i, sovint, amb menys recursos.

Pensant en les exportacions, i en el supòsit que el conflicte s'allargui, caldrà estar molt atents a les dificultats dels mercats

pel que fa als proveïments o els preus. Els sectors més exportadors, com el carni, poden tenir problemes de competitivitat pel fet d'haver d'assumir nous costos, sobretot pel que fa a l'alimentació, en relació amb altres països productors que tenen menys dependència del preu de les matèries primeres.

Davant d'aquest escenari global de dificultat, entenem que les cooperatives han d'apostar per incentivar les produccions a escala local, fet que provocaria, de manera immediata, una millora de l'economia i la competitivitat del sector. Això permetria també que hi hagués relleu generacional, evitaria l'abandonament de les terres productives, asseguraria tant la qualitat alimentària com el proveïment, milloraria també el medi ambient i reduiria les emissions que afavoreixen el canvi climàtic. Tot això, evidentment, ha d'anar acompanyat per una sensibilització per part del consumidor.

L'actual situació posa en evidència la dependència d'aliments i matèries primeres que té Catalunya de països tercers i les conseqüències que aquest fet comporta per al consumidor. És necessari reivindicar, per tant, la tasca que porta a terme el sector agroalimentari català per al conjunt de la ciutadania, ja que ofereix aliments d'alta qualitat i seguretat a la població i esdevé un referent internacional. Aquest element hauria de visualitzar-se i cal fer-ne pedagogia per a entendre el seu caràcter estratègic.

Hem d'avançar cap a una major sobirania alimentària i no pas sota un concepte d'autocràcia ni per frenar una producció orientada al comerç internacional, sinó per posar en relleu el seu caràcter essencial. Cal posar en valor la necessitat de mantenir un sistema agroalimentari, amb una agroindústria catalana competitiva a escala internacional; un sistema que genera valor i activitat econòmica que es queda al territori i reverteix en benefici del món rural.

Les cooperatives són claus per a generar valor a la cadena i, com a tals, han de tenir un paper central en el futur del sector, ja que permeten que els seus socis siguin més eficients i competitius, especialment en el cas dels petits productors. També són essencials, mitjançant la seva estructura, en l'impuls del canvi de model productiu ja que afronten, adequadament, la transició a través de l'assessorament tècnic, la innovació, la implantació d'energies renovables i la comercialització en comú dels productes dels seus socis.

FRUITURISME: Creació i promoció de rutes turístiques a la província de Lleida utilitzant les agrobotigues com a element dinamitzador

Raül Masot Pinilla

Premi Millor Treball de Final de Màster
Premi economia social 2021

Introducció

L'actual model turístic ha sofert canvis arran de la pandèmia, ja que la indústria s'ha vist obligada a reinventar-se per a sobreviure i, per tant, el perfil del turista ha canviat. Això ha replantejat el paper de tots els actors per a determinar cap a on es vol orientar la producció i ha situat el client en el centre de l'estratègia. El turisme de proximitat pot sorgir com un dels principals models, alineats amb els valors dels actuals perfils de viatgers, i generar riquesa, prosperitat i desenvolupament en el territori. El fruiturisme vol donar a conèixer la cultura de la fruita, així com transmetre els valors de l'agricultura de regadiu a través del turisme. Aquesta tipologia de turisme encara està per explotar en la zona

de Lleida i es pot relacionar amb tots els recursos disponibles potencialment turístics. D'altra banda, les agrobotigues s'han convertit en un element diferenciador de les cooperatives agràries i en un recurs turístic de primera magnitud que es desenvolupa dins de la disciplina del turisme industrial. Aquests recursos ajuden al desenvolupament de les zones rurals on es troben situades les cooperatives agroindustrials.

Fruit Routes és el nom que porta el possible projecte que es podria dur a terme per a crear rutes temàtiques de producte per a transformar les agrobotigues en pols d'atracció, millorar la comercialització dels seus productes, els seus resultats socials i econòmics i impulsar la seva orientació com a recurs turístic per a promocionar el territori i fomentar el relleu generacional.

Metodologia

La metodologia utilitzada per a la realització del present treball s'ha desenvolupat en diverses etapes. En primer lloc, s'han identificat les cooperatives federades a Catalunya, existents en la demarcació de Lleida, que ofereixen el servei d'agrobotiga i, en concret, de la venda de fruita. Per a identificar-les, s'ha consultat l'inventari al web de la Federació de Cooperatives Agràries de Catalunya (FCAC). Cada agrobotiga es classifica segons la comarca i la població en la qual es troba. A més, es detalla el tipus de productes que ven. En segon lloc, s'ha realitzat una recerca dels recursos turístics (tant naturals com culturals) que envolten les agrobotigues seleccionades. En tercer lloc, a partir dels recursos turístics, s'han prioritzat aquells que tenien potencial per a crear una ruta. S'han creat un total de set rutes entorn de les agrobotigues i els municipis on es troben les principals cooperatives agrícoles. Cada ruta es divideix segons el tipus (circular i no circular) i segons la realització d'aquesta (a peu, amb bicicleta o amb cotxe). També s'especifiquen els punts: punt d'inici i final de la ruta, la durada, la distància (en km), les parades que es realitzen i el preu. En quart lloc, una vegada definides les rutes del projecte en conjunt, s'ha plantejat un possible pla de comunicació format per una pàgina web, i una campanya amb dos perfils de xarxes socials, un a Facebook i l'altre a Instagram, ja que són les principals plataformes que utilitza el públic objectiu. A part, s'ha creat un blog relacionat amb el fruiturisme. En cinquè lloc, s'han descrit els protocols de comunicació a seguir: protocol de contingut erroni, protocol de gestió de comentaris i/o missatges privats i protocol de possible frau o plagi de contingut. Per a finalitzar, s'explica com s'ha realitzat la planificació, el seguiment i el control de totes les accions descrites.

Rutes

A partir dels recursos identificats s'han elaborat set rutes que combinen naturalesa amb cultura, per a tots els públics, a diferents ritmes i preferències. Algunes rutes es realitzen amb una bicicleta elèctrica (fructeta). Si el visitant ho desitja, pot portar la seva. D'altra banda, totes les rutes són guiades per part dels veïns o els mateixos treballadors de les agrobotigues. En alguns casos, s'oferiran autoguies o es podran escanejar codis QR. Cal dir que totes les rutes acaben a les agrobotigues per a fer un tast de fruita dolça i productes de km0 per a conèixer els productes de proximitat i fer costat als productors, als proveïdors i als venedors. Les rutes proposades són:

- Ruta de l'Alzina (Alcarràs): la ruta té un transcurs a través dels camps d'arbres fruiters i també té una part experiencial en la qual s'ensenya com es treballava al camp antigament. S'acaba amb un tast de fruita dolça a l'agrobotiga del poble.
- Benavent Florit (Benavent de Segrià): a Benavent es visitaran camps fruiters de la mà dels veïns per a entendre el món del camp. A més, en acabar, hi haurà una visita a la cooperativa.
- Construccions de pedra seca envoltades de fruiters (Alcanó): la ruta gira al voltant de les diferents construccions de pedra seca al terme d'Alcanó. La pedra seca és una tècnica de construcció tradicional que es fa a partir de pedres encaixades sense utilitzar cap material addicional per a unir-les. L'any 2018 es va declarar Patrimoni Immateral de la Humanitat.
- Viatge per l'evolució de les ciutats (Almacelles): Almacelles té el Museu d'Arquitectura i Urbanisme que mostra l'arquitectura lligada a l'urbanisme al llarg de la història. La ruta

Mes	Ene				Feb				Mar				Abr				May				Jun				Jul				Ago				Set				Oct				Nov				Dic			
Ruta/ Semana	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4								
Ruta de l'Alzina (Alcarràs)																																																
Benavent Florit (Benavent de Segrià)																																																
Construccions de Pedra Seca envoltades de fruiters (Alcanó)																																																
Viatge per l'evolució de les ciutats (Almacelles)																																																
Gimenells i el Pla de la Font florits (Gimenells i Pla de la Font)																																																
Volta a l'Estany d'Ivars i Vila-Sana (Ivars d'Urgell)																																																
Pagès per un dia (Les Borges Blanques)																																																

Programació anual de les 7 rutes combinant natura i cultura, aprofitant el cicle de l'arbre i de les flors i el fruit i fulles. Elaboració pròpia.

gira al voltant de la vila d'Almacelles per a entendre l'evolució de les ciutats. En acabar, es fa un tast de fruita dolça a l'agrobotiga.

- Gimennells i el Pla de la Font florits (Gimennells i Pla de la Font): itinerari circular per Gimennells i Pla de la Font on es pot gaudir dels camps fruiters i fer parades en diferents punts.
- Volta a l'Estany d'Ivars i Vila-sana (Ivars d'Urgell): la ruta consisteix a fer la volta a l'estany d'Ivars i Vila-sana per a descobrir la flora i la fauna d'aquesta zona humida.
- Pagès per un dia (les Borges Blanques): aquesta última ruta consisteix a fer una visita en un camp de fruites per a explicar quins arbres es planten, com és el procés de cuidar un arbre i com és el treball del camp. En acabar, es podrà visitar una de les dues cooperatives per a fer un tast de fruita dolça.

Les diferents rutes es poden fer al llarg de l'any aprofitant el cicle de l'arbre. A la primavera es produeix la floració dels arbres i es tenyeixen els paisatges de colors. Tot seguit, una vegada les flors han caigut, el fruit comença a créixer i és durant els mesos de l'estiu on es poden veure a punt de collir. Per acabar, a la tardor

els fruiters ja han estat collits i arriba el fred però si a la primavera predominen el rosa o el blanc de les flors, a la tardor ho fa el marró o taronja de les fulles caduques.

Pla de comunicació digital

Per al posicionament als motors de cerca s'ha realitzat un estudi de les paraules clau, és a dir, el SEO. L'objectiu principal és generar *branding*, ja que és un producte nou i, per tant, ens volem donar a conèixer i promocionar-nos. Aquelles que tenen un alt volum de cerques i un SEO Difficulty i CPC baixos, seran les que posicionaran millor la pàgina web, per tant, s'obtindrà un SEO òptim.

Per a arribar al públic objectiu d'una manera més ràpida i efectiva, també s'ha treballat el SEM, és a dir, les accions pagades a través de Google Ads. A la taula següent es mostren les dues campanyes amb els diferents anuncis. També s'han definit anuncis per a les xarxes socials.

Per últim, pel que fa a les xarxes socials, s'ha plantejat un calendari de continguts i l'estratègia dels *hashtags*.

El *hashtag* de marca és #FruitRoutesLleida i servirà perquè els turistes etiquetin les seves publicacions amb la marca per a donar visibilitat i cobertura de mercat. Pel que fa als *hashtags* de

Head				
	Volumen	CPC	Paid Difficulty	Seo Difficulty
Turisme	880	0 €	1	72
Ruta	12.100	0,26 €	1	80
Lleida	60.500	0,09 €	1	64
Fruiturisme	90	0 €	1	31
El Segrià	4.400	0 €	1	19
Alcarràs	390	0 €	1	32
Benavent de Segrià	90	0 €	1	14
Alcanó	140	0 €	1	31
Almacelles	2.400	0 €	1	32
Gimennells i el Pla de la Font	90	0 €	1	5
Ivars d'Urgell	1.000	0 €	1	19
Les Borges Blanques	1.900	0,57 €	1	14
MIDDLE TAIL				
Rutes Lleida	170	0 €	1	19
Visites guiades	390	0,18 €	6	20
Presseguers florits	30	0 €	1	19
Patrimoni cultural	1900	0 €	1	74
LONG TAIL				
Rutes en bici amb nens	10	1,74 €	2	6

Estudi de les paraules clau per obtenir una optimització per motors de cerca (SEO) i millorar el posicionament a internet. Elaboració pròpia.

COMPTE FRUIT ROUTES		
CAMPANYA 1	CAMPANYA 2	
Àrea geogràfica: Barcelona	Àrea geogràfica: Barcelona	
Duració: 1 mes	Duració: 3 mesos	
Idioma: català	Idioma: català	
Dispositius: PC, mòbil	Dispositius: PC, mòbil	
GENERAL	RUTES	
Grup d'anuncis	Grup d'anuncis	Grup d'anuncis
Fruit Routes	Rutas naturales	Rutas culturales
Ad 1. Fruit Routes	Ad 1. Ruta de l'Alzina	Ad 1. Construccions de pedra seca envoltades de fruiters
	Ad 2. Benavent Florit	Ad 2. Viatge per l'evolució de les ciutats
	Ad 3. Gimennells i el Pla de la Font florits	
	Ad 4. Volta a l'Estany d'Ivars i Vila-Sana	
	Ad 5. Pagès per un dia	

Les dues campanyes pagades a GoogleAds amb els diferents anuncis. Elaboració pròpia.

MAIG										
DIA	TEMA/CONCEPTE	OBJECTIU	XARXA			COPY	#	FORMAT		HORA
			FB	IG	STORIE			IMATGE	VIDEO	
16	INICI BRANDING FRUIT ROUTES	Donar a conèixer la marca				👋 Presentem #FruitRoutesLleida 👋 Fruiturisme tot l'any al Segrià! 👋 Atent@ els pròxims dies	#fruiturisme #Lleida #Segrià #rutes #estiu #fruitadolça #turismedelleida			20:00
17	INICI BRANDING FRUIT ROUTES	Donar a conèixer la marca				Ben aviat presentarem les rutes				12:00
18	BRANDING FRUIT ROUTES	Presentació productes				👋 Presentem les vuit rutes 👋 Tu tries! 👋 🍷 Ruta de l'Alzina 🍷 Benavent florit 🍷 Pedra seca envoltada de fruiters 🍷 Viatge per l'evolució de les ciutats 🍷 Gimenells i el Pla de la Font florits 🍷 Volta a l'estany d'Ivars i Vila-sana 🍷 Pagès per un dia	#FruitRoutesLleida #fruiturisme #Lleida #Segrià #Rutes #Alcarràs #Benavent #Alcanó #Almacelles #Gimenells #PladelaFont #IvarsdUrgell #VilaSana #BorgesBlanques #TurismedeLleida			20:00
19										
20	CONCURS	Augmentar seguidors				👋🍷🍷🍷🍷🍷🍷🍷 👋 Vols gaudir d'una de les set rutes? 🍷 👋 Avui t'ho posem fàcil! 🍷 1) Segueix a @fruitroutes_lleida ✅ 2) Fes m'agrada ❤️ 2) Etiqueta les dues persones amb què vindries # 3) Comparteix la publicació a la història i etiqueta'ns 🔄 Tens temps fins al diumenge a les 23:00 hores ⌚ El dilluns direm el guanyador! 🍷🍷🍷 MOLTA SORT!! 🍷🍷 Consulta les bases legals al link de la BIO	#FruitRoutesLleida #Rutes #Estiu #TurismedeLleida #TurismedeProximitat #Fruiturisme #FruitaDolça #Sorteig			20:00

Calendari de continguts i estratègia dels *hashtags* de la campanya a les xarxes socials.

primer nivell, s'inclouen els noms de Lleida, Segrià i tots els nuclis on es desenvolupen visites guiades. Cal esmentar que, a Benavent de Segrià, només s'utilitzarà #Benavent (sense Segrià), ja que la diferència és de 3.111 etiquetes, per tant, té més possibilitats de ser visible. També s'utilitzaran per separat (i no en una mateixa etiqueta) #Gimenells #PladelaFont i #IvarsdUrgell #VilaSana. Hi ha alguns *hashtags* de Facebook dels quals no s'han trobat les quantitats exactes, però sí que s'utilitzen. La raó pot ser perquè no arriba a un mínim i la xarxa no ho mostra. Tot i així, s'utilitzaran igualment. A més, Facebook no és una xarxa per a utilitzar moltes etiquetes en una mateixa publicació. La quantitat d'etiquetes per publicació que s'utilitzaran són d'1 a 3 a Facebook i de 8 a 12 a Instagram. Cal dir que s'haurà de fer un seguiment periòdic de cada publicació per a estar al corrent de les etiquetes que realment estan sent efectives.

Conclusions

Amb aquest treball es constata com la regió de Lleida és una zona amb molt de potencial turístic. El fruiturisme encara està per ex-

plotar i es pot traslladar a diferents localitats i combinar-ho amb activitats i serveis turístics. A més, s'ha evidenciat com les agroturismes són un factor important per al desenvolupament d'una zona rural a través del turisme. Perquè això sigui possible és necessari que les administracions públiques promoguin tot aquest conjunt d'accions i treballin conjuntament amb el sector privat i els agents del territori per a generar riquesa econòmica i retenir talent. Així mateix, es crearia una bona imatge de marca del territori i seria més reconegut en l'àmbit autonòmic i fins i tot nacional.

D'altra banda, gràcies a la massiva utilització dels mitjans socials, la promoció del projecte resultaria factible dur-la a terme. La creació de la pàgina web ajudaria a donar una informació més àmplia sobre el projecte. En relació amb les xarxes socials, els turistes ens trobarien ràpidament gràcies a les imatges dels paisatges naturals, el fruiturisme i els diferents llocs singulars.

WEB: <https://fruitroutes.wixsite.com/fruiturismelleida>

INSTAGRAM: https://www.instagram.com/fruitroutes_lleida/

FACEBOOK: <https://www.facebook.com/FruitRoutesLleida/>

PAU, I CONVIVÈNCIA CORDIAL

(I part)

Daniel Jover
Educador

«El vent del pensar no es mostra en el saber, sinó en la capacitat de distingir entre correcte i fals, entre el que és bell i lleig, i espero que pensar proporcioni a la persona la força d'impedir catàstrofes al moment en què tot sembla ja perdut.»

Hannah Arendt

La barbàrie de la guerra a Ucraïna torna a apoderar-se de l'actualitat per la seva proximitat i l'amenaça nuclear. A més dels greus conflictes armats al Iemen, Síria, Iraq, Afganistan, Sudan, que han proliferat darrerament i han intensificat encara més els grans moviments migratoris, refugiats. Constatem la fragilitat de les institucions internacionals, desbordades per afrontar els reptes de la interrelació de les crisis energètica-ecològica-climàtica-econòmica-finançera-ideològica i socialcultural. Com evitem la impotència i el desànim?

Des dels orígens dels temps la humanitat es regeix pel principi llatí de *Si vis pacem, para bellum* (Si vols la pau, prepara la guerra). Com si la pulsio d'agressivitat i domini fos inexorable... Germina així una cultura de la violència en què tot es resol sobre la base de la força i guerra.

Federico Mayor Zaragoza, president de la Fundació Cultura de la Pau, aposta per alterar aquesta tendència dominant anteposant la cultura del diàleg i l'encontre, de trobada i conciliació, que es podria expressar amb *Si vis pacem, para verbum* (Si vols la pau, prepara la paraula). I la política de-

mocràtica és imprescindible per fer realitat els ideals nobles de paraules com *pau* amb *justícia*. Necessitem construir un llenguatge càlid, no violent, que bandeja el sexisme, eufemismes tergiversadors i l'agressivitat o arrogància. Un llenguatge fet amb paraules netes que esclarisquen la realitat il·luminant millor els significats. Aquest llenguatge serà matern i matriu perquè ens ajudarà personalment i col·lectivament a potenciar la lúcida dimensió comunitària de la qual estem tan necessitats. Ens ajuda a construir un marc interpretatiu holístic i crític per a analitzar, i intervindrem en la realitat amb més sentit i qualitat.

Perquè no hi ha pau sense justícia, igualtat ni cohesió social. L'equilibri entre llibertat, igualtat i fraternitat continua interpel·lant-nos. La seguretat humana es basa a garantir cinc prioritats: alimentació, aigua potable, serveis de salut de qualitat, cura del medi ambient i educació durant tota la vida...

Les expectatives creades el 1948, quan es va crear l'ONU i en la primera frase de la Declaració Universal dels Drets Humans es proclamava «Nosaltres els pobles hem resolt evitar l'horror de la guerra a les nacions i generacions futures», es van veure frustrades. Les Nacions Unides no són realment democràtiques amb cinc països amb dret a veto com estem constatant... Ara s'acumulen els nous horrors derivats de l'emergència climàtica, l'amenaça nuclear, la impunitat de la violència estructural juntament amb l'expansió de les desigualtats i exclusions.

Sembla que els quatre genets bíblics de l'apocalipsi cavalquen sense brida: la pesta, la guerra, la fam i la mort... És clar que l'etimologia grega d'apocalipsi significa «revelació». És a dir, se'ns mostra amb tota cruesa aspectes velats i amagats que ara, desfermada la violència més cruel i injusta amb tot l'impacte mediàtic, ens torna a fer reconsiderar les bases de la pau.

Observem impotents com els conflictes pel domini de territoris geoestratègics amb matèries primeres provoca disputes entre autocràcies i oligopolis que van mutant i reordenant els blocs i la geopolítica...

La gran lliçó de la història és que els éssers humans i les societats aprenem molt poc. Malgrat que milloren les condicions de vida i el progrés material, augmenta l'esperança de vida o l'escolarització... També constatem que la condició humana es mou entre les pulsions de l'odi, la violència i l'egoisme. És capaç del millor i del pitjor.

Conviure significa viure plegats i en pau amb bona relació

La convivència es fonamenta en la cultura de la pau. Aquesta s'arrela en els valors dels drets humans que respecta la pluralitat, la participació democràtica, la inclusió social, la igualtat d'oportunitats, accepta i assumeix la diferència, la gestió positiva de conflictes.

La convivència comporta una consciència de la pròpia identitat que implica l'acceptació de l'altre i un sentit de pertinença i contribució personal a la societat. Per a fomentar la convivència, cal posar l'accent en les relacions, en tot allò que ens uneix més que en allò que ens separa. Per això, cal potenciar espais oberts i compartits tant des d'un punt de vista social i

cultural com intergeneracional, espais que facilitin el coneixement i el reconeixement de les persones que viuen en el mateix poble, barri o ciutat per a potenciar la confiança mútua i propiciar la conversa, el diàleg i la reflexió.

Sovint els camins oberts es poden recórrer si sabem impulsar-nos des de les experiències cooperatives i accions solidàries apreses en el passat vinculant-nos a aquest procés savi de la història de la humanitat per la seva emancipació. Fugint de la visió consoladora i melancòlica del passat. Assumint que, sense els sacrificis i les lluites anteriors, no hauríem conquistat molts dels drets i llibertats. Cal agrair el que han fet per a millorar la societat generacions anteriors a la nostra. Malgrat les seves limitacions i fracassos, van aconseguir que no fos pitjor del que està actualment. No podem canviar el present ignorant la història: assumir-la és convertir la cultura en política.

Cal posar en valor la convivència cívica i cohesionada que parteix de l'organització comunitària de la gent, on la comunitat forma part de l'acció, suma sinergies i complicitats entre entitats i serveis públics, treballa en xarxa, transmet i fa conscients determinats valors i porta a terme una avaluació dels resultats socials obtinguts.

En el marc d'una societat tecnològicament complexa, culturalment diversa, socialment desigual i econòmicament desequilibrada, amb canvis permanents, importants moviments migratoris i noves i preocupants formes d'exclusió, entenem la convivència cívica, no la simple coexistència, com la necessària relació entre persones basada en xarxes de sentit compartit.

En aquest context, és imprescindible incorporar la dimensió de seguretat humana, la prevenció i la gestió anticipant de conflictes.

Podem entendre la convivència com a una relació harmoniosa, però sempre que no idealitzem aquesta noció d'harmonia, ja que la convivència implica conflicte i és també conflicte.

En aquests temps d'incerteses i pors cal apostar per la via democràtica com a garantia dels drets humans. Per a donar sortida a la diversitat. Ens cal cultura democràtica i intel·ligència col·lectiva per a poder integrar posicions diferents sense negar-les. En política, és fonamental reconèixer el principi elemental de les relacions i correlacions de forces entre grups d'interès que poden ser antagonistes però mai enemics... En democràcies madures, cal deliberar, parlar lliurement i expressar les divergències cercant la regulació i el pacte sense amagar les discrepàncies... El debat obert i la deliberació fan emergir les contradiccions i obliga a afrontar-les sense negar ni tergiversar la realitat.

Tanmateix, comprovem com la política espectacular i mediàtica de la globalització capitalista té una poderosa composició identitària. Es fonamenta en el mite de les essències i el passat imperial.

El marc de referència dominant consisteix a bastir una raó d'estat com a veritat suprema i inqüestionable. Tot es fonamenta en els dogmes, les essències pàtries, el que som i no en com existim, és a dir, en les condicions materials i convivències... Cal aprendre les lliçons de la història quan molts dels somnis que cercaven paradisos en terra s'han convertit en inferns i malsons quan es retallen les llibertats i els drets humans.

Globalització de què i per a què?

Josep Busquets

Rocaguinarda cooperativa cultural
@rocaguinarda_

Estem davant no només de la denúncia, per indecent, sinó per la clamorosa indiferència generalitzada del que aquesta indecència es veu desplegada en la societat; pot ser fort dir-ho així, però ben pensat és el que ens ve a dir Küng, de manera amable però contundent, a *Una economía decente en la era de la globalización*. Ben segur que es barreja entre impotència i complicitat. L'autor és un conegut i prestigiós teòleg, apartat per a la docència reglada de l'Església catòlica. Traspassat fa pocs anys, aquest és un dels seus darrers documents escrits i editats. Ja feia temps que denunciava i proposava iniciatives per a revertir canvis en el pensament ètic.

Quan parlem d'economia, de què parlem? On situem la moral i l'ètica? On situem la persona en qualitat de tal? L'autor destaca per ser un profund assagista de la condició humana com a subjecte animat i cabal. Malgrat les condicions físiques i de tot tipus, valora la qualitat reflexiva de la pròpia existència personal i col·lectiva, i es mostra lliure de qualsevol jerarquia i/o institució.

Planteja moltes preguntes que, sense ser fetes per un economista –ell no ho és–, les arrossega en el terreny crític per a donar, si no una resposta, sí una llum –que rarament expressen els mateixos economistes–, sobretot les il·lumina. De forma elegant i respectuosa, va al fons de la qüestió, sense reserves, cosa que el fa ser rigorós i creïble.

Globalització de què i per a què?, pregunta central i pertinent. El sol fet de passar d'una economia local, nacional o regional a global és, sens dubte, un canvi majúscul de significat tant per la seva dimensió com per les repercussions que implica. Valorar-lo adequadament, més enllà de la quantificació estrictament economicista i els comptes de resultats empresarials; crec que tenim encara molt a fer, i a dir, i que afecta a tothom. Küng fa, més que una incursió al tema, una dissecció aprofundida amb propostes des d'un vessant desatesa, l'eticomoral, d'aquest pas de gegant que ve a significar la globalització. No entra en la dimensió tècnica, que l'entén com una operativa viable, donat l'avenç i l'evolució científicotècnica actual. Però res no ens ha de fer perdre el nord, i aquí em remeto a la pregunta de l'inici del paràgraf.

Quina concepció d'economia política guia aquest canvi tan gran que representa la globalització? Què predomina i quin vector ens hi introdueix perquè tots en siguem obedients com a ciutadans-consumidors de productes i serveis? Ens hi introdueix una economia de mercat pur, amb les regles de joc que coneixem. Descriu aquesta manera de procedir de manera clara i directa. Tot seguit, dedica un capítol a l'economia social, de mercat (experiència que coneix d'Alemanya), que sembla enyorar, avui bandejada clarament pel neoliberalisme imperant. Incorpora preguntes

crítiques sobre els nous reptes, sobre les protestes subjacents de sectors i moviments joves, el repte ecològic i el repte ètic. Deixa a l'aire una possible reestructuració de l'Estat social, que sembla que ell veuria be.

Esmenta tres àmbits de fracàs clar: els mercats, les institucions i la moral en absència d'un ordre ètic. Ens parla de camins tancats i gent que ha de desfer el camí, d'agents que han actuat irracionalment, de matemàtiques financeres errades, de mires estretes, de mentiders i estafadors. Pendents de reordenar el sistema financer internacional, aquest té un caràcter d'urgència indefugible i que s'ha de fer des de l'arrel. Un mercat financer sense regles que no fa sinó perillar amb conseqüències que ja hem pogut experimentar amb la crisi del 2008 i ara amb la pandèmia. Introdueix l'economia en la responsabilitat ambiental i la postveritat cap a les noves generacions. Descriu i remarca profusament un problema sistèmic desatès sostingudament, això és, la cobdícia desenfrenada i institucionalitzada. No deixa de referir-se al món de Wall Street, la City, l'ibex35 i aquest món de casino on juguen irresponsablement sense moral.

Dibuixa els entorns d'un pla propositiu per a un nou paradigma d'ètica econòmica. Dedica un capítol a la responsabilitat personal i col·lectiva en l'economia i passa a un altre, tot sencer, que dedica a l'ètica per a directius, que personalment

considero molt substancials. Diu: «entre tots i totes hem consolidat una cultura econòmica que hem d'anar abandonant, perquè ja no correspon, amb un descrèdit clar dels executius, indecents, beneficiaris d'un sistema que cal superar. Cal avaluar-los abans que res per una Direcció empresarial decent amb auditoria i examen».

Clama tot seguit per una humanitat guiada per una ètica de l'*humanitarisme* amb normes *transculturals*, drets humans i deures, que no ens cal inventar-los, sinó complir-los (amb autoritat moral fer-los complir). Cohesionar una societat moderna. Ens cal treballar per a anar creant una governança global èticament fonamentada i reconeguda internacionalment. Cal superar la passivitat, l'escepticisme i el pessimisme actual.

Es pregunta què cohesiona una societat moderna?, i respon: «el fons no ho pot ser des del fonamentalisme, el moralisme o el pluralisme arbitrari, sinó només d'una ètica vinculant i unificadora: un consens fonamental sobre valors, criteris i actituds comunes que conjugui l'autorealització autònoma i la responsabilitat solidària. Pels creients aquesta ètica arrela en la fe en Déu com a realitat primera i última, que per raons *humanitaristes* pot ser assumida conjuntament amb els no creients. Només així pot englobar grups socials, partits polítics, nacions i religions del tot diferents. El joc net, la sobrietat,

la franquesa i la decència son actituds de vida moral que la persona adquireix en llibertat a través de l'exercici permanent». Descriu quatre imperatius de l'*humanitarisme*, normes comunes a totes les cultures i religions. Afirmar: «L'*humanitarisme* és l'ètica global que requereix d'un clar compromís amb la justícia i la solidaritat».

Destaca un punt en el qual ens diu: «la tendència a insistir en els drets oblidant els deures porta conseqüències devastadores, per això exhortem enèrgicament la comunitat internacional a advocar amb decisió per una ètica global que inclogui drets i deures comuns per a complir-los».

El darrer capítol l'encapçala: «Per què un Manifest en pro d'una ètica econòmica global?». I ens diu: «la decadència moral de la nostra època és l'absència de decisions efectives per a protegir físicament la Terra i els danys causats per l'ús incontrolat dels recursos naturals [...] ens cal l'humanitarisme viscut, no es tracta d'una teoria humanista».

Hans Küng, conscient del paper de Nacions Unides com a institució única i de les seves minvades possibilitats d'actuació, deixa clar que la societat civil activada hauria de desencallar aquesta situació tan xocant. Insta que la mateixa societat passi a fer pressió començant per a fer complir les seves resolucions, per a anar més enllà i fer-la creïble. Podem voler un objectiu més noble?

KÜNG, Hans

Una economia decente en la era de la globalización

Madrid: Trotta, 2019

ISBN: 9788498797886

256 pàgines

15 x 23 cm

Aquest llibre el trobareu a la llibreria de la cooperativa cultural Rocaguinarda

Catalunya,

TERRA COOPERATIVA

Si esteu interessades a portar l'exposició **Catalunya, terra cooperativa** a la vostra població o entitat demaneu informació per correu electrònic a: fundacio@rocagales.cat

PROMOCIÓ 2022

Per a una subscripció a la revista Cooperació Catalana (30€).
Obsequi d'un exemplar del llibre **Catalunya, Terra Cooperativa**.
Subscripcions: <http://www.rocagales.cat/publicacions/cooperacio-catalana/>

www.rocagales.cat cc@rocagales.cat ☎ 932 154 870

Revista Cooperació catalana,

especialitzada en cooperativisme
i economia social i solidària,
des de 1980.

 Fundació
ROCA GALÈS
CATALUNYA

rocagales.cat

Premis economia social

**MÉS DE 9.000€
EN PREMIS**

**ELS MILLORS
TREBALLS DE FI DE
GRAU, FI DE MÀSTER
I FI DE POSTGRAU**

**POTS GUANYAR
FINS A 1.100€
(MÉS 300 € EN
PRODUCTES I SERVEIS
DEL MERCAT SOCIAL)**

Bases
economiasocial.coop/premis

Fent el teu treball sobre una temàtica vinculada a:
TERCER SECTOR, ECONOMIA SOCIAL I COOPERATIVES

Últim dia per presentar els treballs: 16 de setembre de 2022
premis@rocagales.cat | economiasocial.coop